

ראש חודש ניסן – עין איה שבת - חלק א'

הגמרא במסכת שבת מספרת על ייחודיותו של התאריך א' בניסן:

"תנא: אותו יום נטל עשר עטרות:

1. ראשון למעשה בראשית
 2. ראשון לנשיאים
 3. ראשון לכהונה
 4. ראשון לעבודה
 5. ראשון לירידת האש
 6. ראשון לאכילת קדשים
 7. ראשון לשכון שכינה
 8. ראשון לברך את ישראל
 9. ראשון לאיסור הבמות
 10. ראשון לחדשים"
- (שבת פז):

רש"י שם מסביר מה הכוונה בכל אחד מהדברים:

"עשר עטרות - ראשון לעשרה דברים:

1. ראשון לבריאת עולם – שאחד בשבת היה:
2. ראשון לנשיאים – להקרכת נשיאים לחנוכת הבית:
3. ראשון לכהונה – אותו היום שמיני ל(ימי ה)מילואים ועבודה (התחילה אז) באהרן ובניו. ועד עכשיו היה בבכורות:
4. ראשון לעבודה – לסדר עבודת ציבור, תמידין ושאר קרבנות של תרומת הלשכה:
5. לירידת אש – "ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח" וגו' (ויקרא ט):
6. לאכילת קדשים – במחיצה (-בתוך גבולות העזרה). ועד עכשיו היו נאכלים בכל מקום:
7. לשכון – בישראל, שכינה שרתה שם. כדכתיב "ושכנתי בתוכם", מכלל דעד השתא לא שרתה:
8. לברך – ברכת כהנים. כדכתיב "וישא אהרן את ידיו" וגו':
9. לאיסור הבמות – מעכשיו נאסרו (:כל קרבן) שהוא ראוי לפתח אהל מועד. כדכתיב "ואל פתח אהל מועד לא הביאו":
10. (ראש השנה לספירת החדשים לפי מניין התורה).

(רש"י שם)

הרב קוק בדבריו העמוקים ובלשונו המיוחדת שבספר עין איה על אגדות חז"ל במקום, מסביר את משמעותה של הראשונות הזו – שבכל המימדים עליהם מדברת הברייתא, התבטאה בעולם לראשונה בהסטוריה נקודת שיא בפתח עיסוקם של ישראל בנושא:

ראשון למעשה בראשית, ראשון לנשיאים, ראשון לכהונה, ראשון לעבודה, ראשון לירידת האש, ראשון לאכילת קדשים, ראשון לשכון שכינה, ראשון לברך את ישראל, ראשון לאיסור הבמות, ראשון לחדשים.

ישראל בתור תמצית האנושיות כולה ותמצית היש בכללותו, מאוסף בצורה מרכזית לרומם ולשגב הכל – הופעו (-הופעתו מגיעה) – בהשלמתו הצורית, אוצרות האורה הכוללים כל החמודות האישיות, החברתיות, ההיסטוריות והעולמיות.

עם ישראל מהווה תמצית וריכוז של כל העולם, כדי לרומם את העולם כולו. על כן, ההופעה שלו צריכה להביא לידי ביטוי את השלמות של כל צורות המציאות שקיימות בעולם, וזה מה שהולך ומתפרט:

הקישור שבין ההקמה המשוכללת של ישראל לחזון כל היקום יחד, הובלט בראשון למעשה בראשית של יום הפלאים הלזה, של ההופעה הראשונה של שכלול צורת האומה גם בתכונה המוחשית.

'ראשון למעשה בראשית' הוא הביטוי של עם ישראל כפסגת כל הבריאה והמנוע שלה. החזון שאליו שואפים ושנמצא בעולם הזה איתנו.

ובאשר המשטר הלאומי איננו יונק ממקור דל ורזה, לא מתביעות ארעיות ושלהביות בשריות של צרכי שעה לבדם או של נטיות פורחות ונמללות, כי אם ממקור חיי העולמים, מידי אביר יעקב, יוצר בראשית, נוסדה המשטרה הלאומית אשר לגוי קדוש. על כן אז ביום השכלול הגדול, הוכרה גם כן ראשונות של הנשיאים, **ראשון לנשיאים.**

הנשיאים מסמלים את מקור האידיאלים של העם, מבטאים מהיכן הכלל יונק את ערכו. המסר של **'ראשון לנשיאים'** הוא שערכו של העם הזה לא ארעי ונפרך אלא נובע ממקום עליון מעל העולם שלנו. לכן גם לנשיאים המייצגים את השלטון של עם ישראל היום הזה נחשב ראשון.

וכאשר הסדר המשטרי של האומה יוצא לאור בקויו היותר יסודיים, כבר מתבלטת היא הצורה הרוחנית העליונה בקביעות אישית נושאי דגלה, בתכונה מכוננת מראשית היצירות הנפשיות, **ראשון לכהונה.**

המקום שבו הסדר השלטוני והניהולי הבסיסי של הכלל (הנשיאים) בא לידי ביטוי בצורה רוחנית בפועל זו **הכהונה**, אנשי הרוח ונושאי הדגל של העם. וגם היא הופיעה לראשונה באותו יום.

והכהונה בו ביום גומלת היא את פריה, מראה את חילה, לא בכח בשר ולא ביסוד הסכמת בן אדם חציר, כי אם על פי עצת ד', העבודה המוארה מפי יוצר כל, עצת ד' אשר יעץ על עמו ועל כל מעשיו, אשר נמסרה לנחלה להתמלאות על ידי בחירי קדושי עם קדשו, **ראשון לעבודה.**

ההכרזה על 'אריסטוקרטיה', על מקום משכן לאנשי רוח והוגים עלולה להיות חסרת כיסוי כיוון שהמקום עלול להישאר מאוד ערטילאי וחסר קשר והשפעה על המציאות. לכן בכהונה בעם ישראל – מיד ביום שהוכרזה, החלה בעבודת המקדש המעשית בעולם הגשמי ופתחה את מעגלי השפעתה. ובנוסף – היה זה על פי הוראות אלוניות מדוייקות ולא דבר הנובע משכל אנושי נמוך וכלה.